

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Theologia Moralis

Antehac ex probatis Auctoribus breviter concinnata

Busenbaum, Hermann

Coloniæ Agrippinæ, 1714

Q. 109. Quid notandum sit circa facultates, quas habere solent Nuntii Apostolici, etiam circa impedimenta Matrimonii.

urn:nbn:de:hbz:466:1-42682

habuit, tunc facilius cum eo, & gratis dispensari poterit. In contrahendis Matrimonii vel nulla omnino datur dispensatio, vel raro, idque ex causa, & gratis concedatur. In secundo gradu nunquam dispensetur, nisi inter magnos Principes, & ob publicam causam.

§ 31. §. 7. Putant Henric. alique cum Gob. n. 678. circa ista verba, nisi inter magnos Principes, praxim esse, ut hoc extendatur ad omnes personas principaliores, adeoque ad omnes valde potentes & divites, inò ad omnes nobiles, sufficitque ad nobilem, quòd solus Pater sit nobilis, non tamen, si sola mater, Sanch. l. 8. d. 19. n. 6. Ut autem quis dicatur esse ex honesta familia, satis est, si familia nullâ turpitudinis notâ laboret. Addunt Nav. & Sanch. n. 3. eâ prohibitionem dispensandi in 2do gradu, intelligitur tantum de consanguinitate vel affinitate ex copula licita, non autem ex fornicatione, uti nec de publica honestate.

§ 32. Q. 109. Quid notandum sit circa facultates, quas habere solent Nuntii Apostolici, etiam circa impedimenta Matrimonii. R. Ut sciatur, in quibus communiter recurri possit ad Nunciaturam, circa annum 1680. Nuntio Coloniensi concedebantur sequentes Facultates: 1. Absolvendi ab hæresibus & apostasia à fide, & à schismate, quoscumque etiam Ecclesiasticos, tam sæculares, quàm regulares, non tamen eos, qui ex locis fuerint, ubi Sanctum Officium exercetur, nisi in locis Missionum, in quibus impunè grassantur hæreses deliquerunt: nec illos, qui judicialiter abjuraverint, nisi isti nati sint, ubi impunè grassantur hæreses, & post judicialem abjurationem illuc reversi in hæresin fuerint relapsi, & hos in foro conscientia tantum.

2. Tenendi & legendi libros prohibitos hæreticorum ad effectum eos impugnandi, & alios quomodolibet prohibitos, præter opera *Caroli Molini*, *Nicolai Machiavelli*, ac libros de Astrologia judiciaria principaliter aut incidenter, vel alios quovis modo de ea tractantes, ita tamen, ut libri ex illis provinciis non efferantur.

3. Dispensandi in 3tio & 4to simplici & mixto tantum cum pauperibus in contrahendis; in contractis verò cum hæreticis conversis (quamvis pauperes non sint) etiam in 2do simplici & mixto: & in his casibus prolem susceptam declarandi legitimam, dummodo in 2do non attingat 1mum gradum.

4. Dispensandi super impedimento publicæ honestatis justitiæ ex sponsalibus proveniente.

5. Dispensandi super impedimento criminis, neutro tamen conjuge machinante, ac restituendi jus perendi debitum amissum.

6. Dispensandi in impedimento cognationis spiritualis, præterquam inter levantem & levatum.

7. Hæc verò matrimoniales dispensationes, videlicet 3. 4. 5. & 6. non concedantur, nisi cum clausula, dummodo mulier rapta non fuerit, & si rapta fuerit, in potestate raptoris non reperitur: & in dispensationibus hujusmodi declaratur illas expressè concedi tanquam à Sedis Apostolicæ delegato, ad quem effectum etiam tenor hujusmodi facultatum inferatur, cum expressione temporis, ad quod fuerint concessæ, aliàs nullæ sint.

8. Dispensandi & commutandi vota simplicia in alia opera, exceptis votis castitatis & Religionis.

9. Dispensandi in irregularitatibus ex delicto, occulto tantum provenientibus, excepta eâ, quæ ex homicidio voluntario contrahitur.

10. Absolvendi ab omnibus casibus reservatis etiam in Bulla cœnæ Domini, in locis tamen, ubi impunè grassantur hæreses.

11. Delegandi simplicibus Sacerdotibus potestatem benedicendi paramenta & alia utensilia ad Sacrificium Missæ necessaria, ubi non intervenit sacra unctio; & reconciliandi ecclesias pollutas, aquâ ab Episcopo benedictâ, & in casu necessitatis etiam aquâ ab Episcopo non benedictâ.

12. Communicandi has facultates in totum vel in parte, prout opus esse secundum ejus conscientiam judicaverit, sacerdotibus idoneis in conversione animarum laborantibus in locis tamen hæreticorum, ubi prohibetur exercitium catholicæ religionis.

13. Utendi eisdem facultatibus in locis Nuntiaturæ suæ tantum.

14. Et præfatæ facultates gratis & sine ulla mercede exerceantur, duraturæ, quousque munere Nuntii Apostolici in Colonia fungetur.

Eidem Nuntio per alias litteras etiam concessæ erant sequentes, quas continuatâ serie numerorum hic paucis referam.

15. Quoscunque Clericos illarum partium pro necessitate dictarum Ecclesiarum & arctatos requisita habentes promovendi ad omnes Ordines titulo Patrimonii vel Beneficiorum seu Missionis, etiam extra tempora, ac interstitiis non servatis, etiam si in suscepto Ordine, antequam ad alium promoveantur, se non exercuerint.

16. Ubi penuria piscium est, etiam tempore quadragesimæ dispensandi in esu ovorum, lacti-
cinatorum & carniuum.

17. Absolvendi simoniacos in foro conscien-
tiæ, dimissis per eos Beneficiis & rebus per simo-
niam obtentis.

18. Quoscunque sæculares & Regulares in
dignitate ecclesiastica constitutos deputandi,
qui ecclesias, cœmiteria, altaria, campanas, &
alia utensilia Missæ, etiam in quibus sacra un-
ctio adhibetur, aquâ & oleis ab aliquo Episco-
po benedictis.

19. Cum pauperibus catholicis dispensandi
in 2do cum 3tio gradu, item in 2do simplici af-
finitatis ex actu fornicario, pro contractis &
contrahendis Matrimoniis.

20. Per se ipsum vel alium visitandi quacun-
que ecclesias, monasteria, & loca sæcularia &
Regularia etiam mendicantium, & quomodo-
cunque exempta, ac Sedi Apostolicæ immédia-
tè subjecta, vel quocunque alio privilegio sus-
sulta: Personas omnes sæculares & regulares
etiam exemptas, quoties videbitur: Et in illo-
rum statum, mores, disciplinam in capite &
membris inquirendi, reformandi, mutandi,
corrighendi.

21. Contra inobedientes, falsarios, usurarios,
raptores, incendiarios & alios criminosos etiam
exemptos, eorumque fautores receptores cu-
juscunque dignitatis, ordinis, vel conditionis,
per viam accusationis vel denuntiationis, aut
ex officio simpliciter, sine strepitu iudicii inqui-
rendi & procedendi, reosque pronunciandi.

22. Horum criminum, item matrimoniales
& quascunque alias causas ecclesiasticas vel ap-
pella-

pellationes admittendi, attamen sine præjudicio Ordinariorum, quoad causas beneficiales in prima instantia: pronunciandi in illis etiam summarie, simpliciter, sine strepitu, solâ facti veritate inspectâ.

23. Causas ejusmodi aliis delegandi: ferendi quaslibet censuras & pœnas contra inobedientes &c. apponendi interdictum ecclesiasticum.

24. Juramenta quæcunque ad effectum agendi duntaxat quibuslibet relaxandi.

25. Quoscunque à quibuscunque censuris & pœnis simpliciter vel ad cautelam, prout Jura fuerit, absolvendi. Etiam absolvendi ab excommunicatione, aliisque sententiis, censuris & pœnis ecclesiasticis & temporalibus, quæ ideo incurrerint.

26. Quæcunque Beneficia ecclesiastica simplicia extra Metropolitanas cathedrales & collegiatas ecclesias, per obitum illorum ultimorum possessorum extra Romanam curiam vacantia, conferendi, dummodo illa aliàs, quam ratione mensium Apostolicorum reservata non fuerint.

27. Concedendi, ut bona immobilia Beneficiorum in emphyteusim, sed non ultra tres generationes, sub annuo canone non excedente summam quinque ducatorum, in evidentem ipsorum Beneficiorum utilitatem alienentur & permutentur.

28. Concedendi monitorias & pœnales litteras contra ignotos malefactores, aut confisarios revelare differentes.

29. Omnibus Christi fidelibus pium operantibus centum aut plurium dierum circa annum Indulgentias concedendi: Verè pœnitentibus.

tentibus confessis & communicantibus, qui sæculares vel regulares ecclesias aut capellas in una vel duabus anni festivitibus visitaverint, & pro unione christianorum Principum, fidei catholicæ propagatione preces fuderint, pro tali die 7tem annorum & totidem quadragenarum.

30. Concedendi, ut tempore interdicti Apostolici in aliquo loco privatim & januis clausis celebretur in familiæ presentia.

31. Committendi has facultates in toto vel in parte. *Sequentes præterea facultates sunt à sacra Pœnitentiaria extraordinariè & pro foro conscientie concessa duobus Nuntiis Apostolicis pro tempore durantis suæ Nunciaturæ.*

32. Absolvendi à censuris contra duellantes inflictis, tam in casibus publicis quàm privatis, etiam cum facultate subdelegandi uni vel pluribus prudentibus Confessariis & approbatis ab Ordinario.

33. Item à censuris inflictis contra injicientes manus violentas in clericos vel Presbyteros, dummodo non sit secuta mors vel mutilatio vel fractio ossium, tam in casibus publicis quàm privatis, secutâ tamen partis satisfactione, cum obligatione parendi sententiæ sive ordinationi Ordinarii loci, ubi secutum fuerit delictum, sub pœna reincidentia in easdem censuras, si satisfacere & respectivè parere contempserint.

34. In casibus tantùm occultis dispensandi cum eis, qui jus petendi debitum conjugale amiserant ob affinitatem supervenientem, cum gravi pœnitentia salutari, remotâ occasione peccandi cum uxoris seu mariti consanguinea vel consanguineo respectivè.

35. Dispensandi ad petendum debitum conjugale

jugale cum iis , qui voto simplici castitatis adstricti , transgrediendo ipsum votum , Matrimonium contraxerunt , cum poenitentia salutari & obligatione servandi votum excepto usu Matrimonii , & idem votum servandi mortuo seu mortuâ conjugé.

36. Dispensandi super impedimento occulto affinitatis proveniente ex copula illicita in primo, vel in primo & secundo, & secundo tantum gradu , quando agitur de Matrimonio jam contracto , ac etiam contrahendo , dummodo imminet periculum scandali , nec possit dispensatio à *S. Poenitentiarum* expectari , cum gravi poenitentia salutari , & remotâ occasione peccandi cum consanguinea vel consanguineo putate seu putati conjugis , cum qua seu quo ante Matrimonium peccaverat , renovato consensu ita cautè , ut Rei seu reæ delictum nusquam detegatur.

37. Absolvendi Religiosos cujuscunque Ordinis , etiam à censuris & casibus Superioribus suis reservatis , in casibus tamen occultis : & cum illis dispensandi super irregularitate ex violatione censurarum contracta , & quoad fugitivos & apostatos , etiam absolvendi ad reincidentiam , donec redierint ad suam Religionem , præscripto eisdem congruenti termino ad redeundum vel reincidendum : prohibito eisdem exercitio suorum Ordinum usque ad reditum.

38. Nunciatura Colonienfis' complectitur Colonienfes , Moguntinenses , Trevirenses , Argentinenfes , Spirenses , Wormationes , Monasterienfes , Osnabrugenses , Paderbornenses , Leodienses , Luxenburgenfes , & Rhenanas partes , cæterasque Germaniæ inferioris , & Ducatus Clivenfis & Juliacensis subjectas Provincias , Du-

catus

catus, civitates, & loca omnia huc pertinentia.

Q. no. Quid addendum sit circa facultates ordina-
rias, quas habent Episcopi vel alii ad dispensandum in
impedimentis Matrimonii. R. §. 1. Sperell. decis. 110.
à n. 3 fusè refert sententiam eorum, qui dicunt
Episcopos dispensare posse circa canones omnes,
nisi ubi ipsis à Jure vel Papa expressè prohibetur,
tum quia, per se loquendo, id possunt pro sua,
quod Papa potest pro tota Ecclesia, tum etiam
quia Apostoli hoc potuerunt, Apostolus enim
1. ad Corinth. 5. v. 12. dicit, omnia mihi licent; Epif-
copi autem sic sunt etiam in potestate successo-
res Apostolorum, sicuti Papa est successor Petri.
E contra à n. 26. etiam fusè refert sententiam
aliorum, qui dicunt, Episcopos non posse, nisi
quod ipsis positivè permittitur per Jus vel per
Papam, tum quia potestatem suam habent me-
diante Ecclesiâ vel Papâ, uti cum communiore
dixi l. 6. p. 2. n. 1551. tum quia Jura & Pontifi-
ces eis expressè præcipiunt, ut canones obser-
vent, tum denique, quia inferior non potest cir-
ca legem Superioris, nisi quod hic permittit. Et
quamvis Sperell. videatur inclinare in primam
sententiam, tamen secunda est inter Theologos
cum Krim. à n. 2034. longè communior & pro-
babilior, ideòque in decis. 112. n. 33. notat eti-
am Sperell. quamvis Episcopus dispensare possit
in lege Synodali suæ diœcesis, attamen non pos-
se in lege Concilii provincialis, quia hoc Con-
cilium est supra Episcopum; probatque idem
adductis Juribus etiam de Archi-Episcopis
Krim. à n. 2031. Idem in decis. 111. saltem hoc
defendit absolutè Sperel. quod Episcopus circa
adulterium & omnia delicta adulterio minora
semper dispensare possit, nisi specialiter id repe-
riatur

833.

nor.
idii
noix
VIII